

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО

Тел. 032/320-710. Факс. 032/320-712. e-mail: ovcar@vu1.net bsscacak@bsss.rs

Број 2

Датум и место издавања: 15.2.2014. Чачак

Тираж: 350

БИЛТЕН

ФЕБРУАР 2014.

САДРЖАЈ

1. Прихрана пшенице-Дипл.инг. Милан Дамљановић
2. Полегање расада - Дипл. Инг. Весна Нишавић-Вељковић
3. Ламинитис код крава-Дипл.инг Љилјана Ћурчић
4. Глобалгап-Дипл.инг. Мирослав Јаћимовић
5. Листање и отварање пупољака у периоду вегетације –Мр Бранко Танасковић

ПРИХРАНА ПШЕНИЦЕ

У јесењој сетви стрнина на територији Моравичког округа је засејано око 8.300 хектара пшенице, 1.100ха јечма и око 800ха осталих стрних жита, пре свега тритикале. Као што је познато јесен је била врло лепа и ретко кад се догоди да се сетва заврши у идеалном року. Иако је ове године сетва завршена у оптималном року, показало се да некада није најбоље ни када се све уради на време, јер су стрнине "ушле" у зимски период у јако добром стању.

Међутим, лепо време се наставило, до половине јануара су биле изузетно високе температуре за ово доба године, па је бокорење било појачано. Са друге стране, било је јако мало падавина у претходном периоду. У октобру, новембру и првој половини јануара пало је око 44 милиметра воденог талога, што је око четири пута мање, него што би требало у том периоду. У површинском слоју, где је углавном развијен коренов систем, било је довољно влаге, и пшеница је у врло добром стању, чак и у много бољем него што би требало.

Проблем је што је пшеница јако добро избокорена и што су усеви, у 90 одсто случајева на терену, веома густе. После овог захлађења које је изузетно одговарало пшеници да мало заустави раст, поново нас очекују температуре високе за овај период године тако да можемо очекивати изузетно густе и високе усеве на крају вегетације.

Када је усев густ, долази до борбе биљака, повлаче се за сунцем и стварају се услови за полагање пшенице у мају, јуну, нарочито ако буду ветрови или велике падавине. Посебно треба обратити пажњу код прихрањивања пшенице а нарочито код јечма. На оним парцелама где је претходне године било кромпириште и где је извршено основно ђубрење са већим количинама ђубрива (хранива су углавном остала у земљи, нису испрана), треба врло обазриво вршити прихрањивање, чак и искључити. На осталим парцелама може се извршити прихрањивање, али такође обазриво, са мањим количинама КАН-а (150 – 200 кг /ха).

- Произвођачи који су утврдили да су им прегусте парцеле, могу са лаким дрљачама, обазриво да прођу преко парцеле попреко у односу на редове, да мало прореде усеве, и то када дозволе временски услови, када не буде каљаво, већ када је земља сува или смрзнута. Најбоље решење је да се приликом прве заштите пшенице од корова, примени препарат цуоцел 750, у количини једног до два литара по хектару. Реч је о инхибитору раста који ће спречити издуживање приземне интернодије, због чега ће пшеница остати нешто нижа, али ће изнети сав род и неће полегнути и при појачаној прихрани (250 – 300 кг /ха КАН-а)

Дипл.инг.Милан Дамљановић ПССС Чачак

ПОЛЕГАЊЕ РАСАДА

У пластичним тунелима или пластеницима почиње производња расада, односно сетва семена повртарских биљака које се производе из расада. Чест проблем у производњи расада је полегање расада. Полегање расада је типична болест расада од које може да пропадне велики број биљака. Болест може да се јави и на пољима уколико је хладно и кишовито време током пролећа. Болест полегања расада изазива више гљива, а симптоми се јављају на корену, кореновом врату и нижим деловима стабла, који постају мрке боје, танки и меки, па биљке полежу и пропадају. Најчешћи узроци овог оболења су грешке у наводњавању и проветравању објеката где се расад производи као и коришћење неадекватног супстрата. Да би спречили појаву полегања расада потребно је прво онемогућити појаву гљива проузроковача, затим обезбедити услове за брзо клијање и пораст биљака и треће обезбедити услове који су неповољни за развој гљива проузроковача полегања расада. Све ово поменуто постиже се применом следећих мера:

-сетву обављати у стерилном или куповном супстрату и контејнерима који су предходно стерилисани

-заливање вршити чистом водом, најбоље у јутарњим часовима како би биљке у ноћ ушле суве.

- избегавати претерано заливање биљака

-обезбедити дренажање супстрата. Вишак воде треба да се оцеди, јер превише воде спречава доспевање кисеоника и престанак раста корена.

-избегавати прегусту сетву и претерано дубоку сетву, као и претерано ђубрење, нарочито азотом

-обезбедити добру вентилацију.

Проветравање објекта вршити што чешће и настојати да температура не буде изнад 25°C током дана и влажност ваздуха изнад 75%

Све поменуте мере су превентивног карактера и имају за циљ да спрече појаву болести јер једном заражене биљке не могу се спасити никаквим третманом. Уколико дође до појаве полегања расада најбоље је цео контејнер избацити из објекта, међутим уколико је потребно сачувати део расада који није полегао онда је најбоље биљке које су полегле уклонити из контејнера, а преостали део хемијски заштитити. Примена фунгицида у заштити расада има смисла само ако су предходно уклоњене заражене биљке. Против полегања расада ефикасни су фунгициди на бази пропамокарб-хидрохлорида и пропамокарб-хидрохлорида + фосетил алуминијум и треба их применити искључиво заливањем биљака. Најбољи ефекат се постиже превентивном применом у различитим фазама развоја биљака: заливањем након сетве, током ницања или након расађивања.

У борби против полегања расада могу се применити и фунгициди за третирање семена и земљишта. Они обезбеђују заштиту семена од заразе на површини семена или у земљишту и спречавају инфекције током клијања и ницања. За ово третирање користити проверена средства јер неки фунгициди могу имати и фитотоксично деловање.

Весна Нишавић Вељковић, дипл.инг.
ПССС Чачак

ЛАМИНИТИС КОД КРАВА

Уколико желимо добру производњу код млечних крава морамо одити рачуна о њиховом здрављу. Животиња је здрава уколико се добро осећа. Наглим развојем сточарске производње, оболење папака код млечних крава постала су по важности треће оболење одмах после маститиса и поремећаја репродукције. Постоје четири основне болести папака које се јављају у запату. Ламинитис је једна од њих.

Ламинитис је један од метаболичких поремећаја на коријума, (захвата папиле коријума). Коријум је ткиво и налази се испод саме рожине папка. Његова улога је да производи рожину.

Он се најчршће јавља у периоду телења. Ламинитис не траје дуго, тек неколико недеља, али проблеми се могу продужити због деформисаности папка. Симптоми су углавном видљиви након неколико недеља или месеци од настанка, и то на основу промена на рожини и промена на облику папка.

Најочљивије промене су:

- појава хеморагија у рожини папка,
- изувијани прсти,
- дефект беле линије,
- појава дуплог табана

Нагла промена obroка може да доведе до појаве ламинитиса, као и стрес при телењу, лоша телесна кондиција и ацидоза. И маститис може бити разлог за појаву ове болести, зато што микроорганизми производе токсине који путем крви могу доспети у папке и довести до проблема у развоју рожине.

Када је у питању превенција, краве треба:

- што мање излагати стресу око телења, потребно их је држати у посебним групама и хранити их као да су у високој производњи, са изузетком што се тиче концентрата,
- Уколико се зна да краве имају проблема са телењем, потребно је

- користити семе тестираних бикова на лако телење.
- Не сме се нагло мењати оброк, поготово када се ради о кабастој храни (силажи), и никако не користити буђаву силажу која може да садржи токсине, који путем крви доспевају у рожину папка.
- И добри хигијенски услови, када је под и простурка у питању, су од изузетне важности. Најбоља простирка је гумена струњача јер се лако чисти, није клизава .
- Важна је добра вентилација, која обезбеђује доста свежег ваздуха, као и доста простора за кретање, устајање и легање.
- Као добра превентивна мера код ламинитиса показала се орезивање папака у засушеном периоду.

Љиљана Ђурчић дипл. инг. ПССС Чачак

ГЛОБАЛГАП

ГЛОБАЛГАП је збир принципа за пољопривреду (производња и чување) чија примена даје квалитетну и безбедну храну и друге пољопривредне производе, укључујући економску, социјалну и еколошку одрживост.

ГЛОБАЛГАП се примењује у оквиру:

- Одрживе пољопривреде
- Менаџмента интегралне заштите
- Менаџмент система ђубрења
- Конзервационог система пољопривреде

Слободно или уз сертификат

Обухвата контролу ризика у одређеним критичним тачкама производње за поврће
Контролне тачке обухватају:

1. СЛЕДЉИВОСТ
2. ЕВИДЕНТИРАЊЕ
3. ВРСТЕ, СЕМЕ И САДНИ МАТЕРИЈАЛ
4. ИСТОРИЈА ПАРЦЕЛЕ И УПРАВЉАЊЕ
5. ЗЕМЉИШТЕ И СУПСТРАТИ
6. УПОТРЕБА ЂУБРИВА (органска и неорганска)
7. ИРИГАЦИЈА / ФЕРТИГАЦИЈА

8. ЗАШТИТА УСЕВА
9. ЖЕТВА/БЕРБА
10. РУКОВАЊЕ ПРОИЗВОДИМА (хигијена)
11. ОТПАД И ЗАГАЂЕЊЕ, РЕЦИКЛАЖА И ПОНОВНА УПОТРЕБА
12. ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЕДНОСТ И ДОБРОБИТ РАДНИКА
13. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
14. ФОРМУЛАР ЗА ЖАЛБЕ

Основу ГЛОБАЛГАП -а, као и у свим еколошким системима чине принципи:

- Економична и ефикасна производња, безбедне, сигурне и нутритивно квалитетне хране
- Очување и унапређење природних ресурса и животне средине

Чување динамичког пољопривредног система као основе одрживости фарме и вишег квалитета живота, уз придржавање основних начела екологије

- предострожност
- превентива

Опште карактеристике ГЛОБАЛГАП -а:

- Следљивост
- Евиденција
- Добра хигијенска пракса
- Добра санитарна пракса
- ГМО – према законској регулативи

Дипл.инг Мирослав Јаћимовић ПССС Чачак

ЛИСТАЊЕ И ОТВАРАЊЕ ПУПОЉАКА У ПЕРИОДУ ВЕГЕТАЦИЈЕ

Годишњи циклус воћака, односно животне фазе воћака током једне године карактеришу се смењивањем периода интензивног растења и развића са периодом у ком су све функције воћака сведене на минимум, односно период вегетације са периодом зимског мировања.

Период вегетације воћака траје од тренутка кретања сокова, преко бубрења првих пупољака са нешто вишим температурама крајем зиме и у пролеће, па све док не отпадне лишће током јесени. У континенталном подручју наше земље овај период траје најчешће од марта до краја октобра. Он се може сагледати својим почетком, трајањем особеним код сваке врсте воћака, али и сорте. То је условљено наследним биолошким особинама, климатским и микроклиматским карактерима, температурним разликама, постепеним загревањем земљишта у зони кореновог система и другим факторима.

Трајање и стабилност периода вегетације условљено је великим бројем чинилаца: самог генотипа, односно врсте и сорте, начина размножавања воћке, подлоге, фактора средине, реализоване агротехнике у засаду (исхране – тј ђубрења воћака, резидбе, наводњавања, заштите итд.).

Период вегетације одвија се у више потпериода, од којих су најизраженији: раст корена, пупољење, листање, пораст летораста, цветање, опрашивање, оплођење, пораст плодова, диференцирање цветних пупољака, опадање плодова и опадање лишћа.

Фенофаза листања код неких врста воћака поклапа се са почетком цветања, а код неких настаје пре листање, након чега настаје цветање. Овај период траје до потпуне развијености листа.

За време ове фазе лисна површина требало би да се на време формира, пожељно је код већине врста да је што већа и здрава. Управо то је главни разлог да се овој фенофази у

годишњем циклусу развића воћака мора посветити пуна пажња, те створену лисну масу на хабитусу воћке што боље одржавати у здравом стању. Само такво лишће може бити адекватно способно за задовољавајућу продукцију органске материје.

Фенофаза пупољења, тј. отварања пупољака настаје од појачане циркулације сокова, које је испровоцирано биохемијским активирањем меристемског ткива, које се одражава на повећање запремине пупољака. Оно се најупечатљивије може распознати на стаблу по пуцању заштитних љуспастих листића. Његово трајање је до почетка листања и цветања.

У самом почетку ова фаза у периоду вегетације кратко траје, може бити веома променљива и варијабилна и зависи од врсте воћака, сорте, подлоге, старости индивидуе, испуњене агротехнике, мелиоративних услова и др. Нарочито се може лепо уочити код репродуктивних, тј цветних пупољака.

Мр Бранко Танасковић ПССС Чачак